

A decorative graphic featuring two unrolled scrolls on either side of a central ornate frame. The frame contains the title text.

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים ויהודשים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

A decorative horizontal separator with ornate scrollwork at both ends.

פרשת מנחות מסעי

פרשת מטות

**"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר
תֹּאסֹף אֶל עַמִּיךָ"**

**הכרת הטוב צריכה להיות עם כל דבר
שנעשה עם האדם גם הקטן ביותר**

כל דבר בתורה הקדושה משפיע על האדם בחלק אחר מהנפש של האדם ויש דברים קדושים שמרוממים את כל האדם לדברים נשגבים וגבוהים ביותר, וכך דוד המלך אומר (תהלים לה, י) **"כָּל עֲצֻמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה ה' מִי כְמוֹךָ"** יש דברים שמרוממים את כל העצמות והמהות של האדם לדרגות ודברים קדושים ביותר.

בפרשת השבוע אנו מוצאים דבר של פלא גדול, הקב"ה אומר למשה רבנו **"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר תֹּאסֹף אֶל עַמִּיךָ"**, הקב"ה אומר למשה רבנו אחרי שיגמור את הנקמה של בני ישראל מהמדיניים, יפטר מהעולם ומשה רבנו בא לבני ישראל ומשנה ואומר לבני ישראל לנקום את נקמת השם במדיין. הקב"ה אומר לו שזו נקמה של בני ישראל ומשה רבנו אומר להם שזו נקמת השם. רואים פה איך למרות שמשה רבנו יודע שאחרי המלחמה הזו הוא צריך למות, משה רבנו לא מחכה ולא מתעכב אלא מזרז את בני ישראל לרוץ מהר למלחמה

ולנצח אותה. למרות שמשה יודע שימות בסופה, בגלל כבוד השם וכבוד עם ישראל משה רבנו לא ממתין.

אור החיים הקדוש מקשה קושיה חזקה ביותר, הקב"ה ציווה את משה רבנו ללכת למלחמה של מדיין ואח"כ להיאסף אל עמו, אבל משה רבנו לא יוצא למלחמה אלא לוקח את פינחס בן אלעזר שהוא יצא למלחמה. שואל אור החיים הקדוש שאלה חזקה ביותר, הקב"ה מצווה את משה רבנו לצאת למלחמה מדוע הוא שולח את פינחס ולא יוצא הוא בעצמו? ועוד שאלה מדוע משנה משה רבנו את הלשון ואומר "נְקַמְתָּ ה' בְּמִדְיָן" במקום "נָקַם נְקַמְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?

אלא אפשר לומר פה יסוד גדול שצריך ללמוד אותו בנפש שלנו, התורה הקדושה אומרת לנו שלאדם צריכה להיות הכרת הטוב בכל כוחו. מי שיש לו הכרת הטוב, המעלה והדרגה שלו גדולה ביותר. אדם שאין לו הכרת הטוב פגום מהיסוד שלו, הכרת הטוב היא אחד הדברים החשובים שהתורה ציוותה אותנו עליה.

וכן רואים הגמרא דורשת (ב"ק צב:) על הפס' "לא תתעב אָדְמִי כִּי אַחִיךָ הוּא לֹא תִתְעֵב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ צוּ" (דברים כג, ח). התורה אומרת לא לתעב מצרי כי היינו גרים בארצם, איך אפשר לומר שאנחנו חייבים הכרת הטוב למצרים, הרי המצרים עינו את עם ישראל במשך מאתיים ועשר שנים עבודת פרך, פרעה היה הורג ושוחט ילדים להתקלח בדם שלהם, אבל עם כל הרע שעשו לנו התורה אומרת לא לתעב מצרי כי בכל אופן גרנו בארצם. מי שעשה לנו פעם טוב אנחנו חייבים לו הכרת הטוב כל החיים. דוד

המלך קורא לאדם שלימד אותו הלכה קטנה "רבי אלופי ומיודעי", כי לימד אותו הלכה קטנה. התורה מלמדת אותנו על הכרת הטוב, דבר שאין שני לו.

אם נסתכל על משה רבנו רבנו של עם ישראל, במכת דם, מכת צפרדע משה רבנו שלח את אהרן אחיו שהוא יביא את המכות האלה. אומר רש"י (שמות ז, ט) לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן. מתי שמשה רבנו היה תינוק, יוכבד אימו של משה פחדה שהמצרים ימצאו אותו ויהרגו אותו בגלל גזירת פרעה "כֹּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיִּאֲרָה תְּשַׁלְּכֶהוּ" (שמות א, ט) שמה אותו בתוך תיבה ביאור. משה רבנו ניצל בזכות היאור, לכן מתי שהקב"ה מצווה לתת מכת דם, משה רבנו לא יכול לתת את מכת דם וכך גם מכת צפרדע כי משה לא יכול לזרוק אבן לבאר ששטה ממנה מים, משה רבנו מלמד אותנו מהי הכרת הטוב ואיך אדם צריך להתנהג בהכרת הטוב.

וכך גם על מכת כינים שניתנה על ידי אהרן אומר רש"י (שמות ח, יב) בשם המדרש (שמ"ר ח, ז) לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול ולקה על ידי אהרן. מכת כינים באה על המצרים שמהחול יצאו כינים, משה רבנו לא נתן את מכת כינים כי מתי שמשה רבנו הרג את המצרי "וַיִּפֶן פָּה וְכַה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיֶּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֶהוּ בַחֹל" (שמות ב, יב) החול עזר למשה להחביא את המצרי שמשוה הרג, משה לא נותן מכת כינים מהחול כי נהנה מהחול. אם כך מכת דם, מכת צפרדע ומכת כינים לא נתן משה אלא אהרן כי משה נעזר

ביאור שניצל על ידו ובחול שטמן בו את המצרי וכך לימד אותנו משה רבנו בצורה חזקה ביותר מעלת הכרת הטוב.

אומרים רבותינו הקדושים מתי שברח משה רבנו מפרעה כשרצה להרוג אותו על זה שהרג משה את המצרי, התחבא משה בארץ מדיין מספר שנים. לכן בגלל שהיה במדיין ונהנה מהמדיינים, לא יכל לצאת הוא בעצמו לצאת למלחמה בעצמו כי הוא התחבא בארץ שלהם. לכן משה רבנו שולח את פינחס שיצא למלחמת מדיין כי הוא נהנה מהם כמו שלא יכל לתת את מכות דם צפרדע וכינים, לכן לא יצא למלחמה ושולח את פינחס אפילו שזו הייתה מלחמה חשובה והקב"ה ציוה את משה על אותה מלחמה, לא הלך ושולח את פינחס.

אבל למרות שמשה רבנו לא הלך למלחמה, משה רבנו כן נתן את עצמו וכוחו לאותה מלחמה. אנחנו מוצאים במלחמת עמלק, משה רבנו אומר ליהושע בן נון שיבחר אנשים טובים צדיקים ויראי שמיים לצאת למלחמה. יהושע בן נון אוסף את האנשים ויוצא למלחמה, משה רבנו לוקח איתו את אהרן ואת חור עולה שם על גבעה ומתפלל. מתי שמשה רבנו מרים את ידיו וגבר ישראל ומתי שמשה מוריד את ידיו, עמלק גבר. שואלת הגמרא (ר"ה כט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמיים, היו מתגברים ואם לאו היו נופלים.

פה יש לימוד גדול לדורי דורות שצריך לדעת, כל דבר שיש בעולם יש כנגדו שר בשמיים. אפילו עלה שגדל על עץ יש עליו שר בשמיים, לכל דבר בעולם ולכל מדינה

ומדינה בעולם יש את השר שלהם בשמיים. מתי שהשר של מדינה נחלש בשמיים, גם אותה מדינה נחלשת למטה בארץ. וכך אומרת הגמרא (ברכות טז:) רב ספרא מתי שהיה מסיים להתפלל היה אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ורש"י במקום אומר בחבורת שרי האומות, שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם, תיכף יש קטטה בין האומות כדכתיב ועתה אשוב להלחם עם שר פרס.

ומובא במדרש (דב"ר א, כב) ראה החלתי, זה שאמר הכתוב (תהלים קמט, ח) "לְאֶסֶר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים" אמר רבי תנחומא אלו הם מלכי עובדי כוכבים, (תהלים קמט, ח) "וְיִנְכַבְדֵיהֶם בְּכַבְדֵי בְרוֹז" אלו שריהם של מעלה, שאין הקדוש ברוך הוא פורע מאמה עד שפורע משורה תחלה. כיצד, פרעה וכל המצריים לא שקעם הקדוש ברוך הוא בים עד ששקע לשרן תחלה. מנא לן, אמרי רבנן סוסים ורוכביהם אין כתיב כאן, אלא (שמות טו, א) "סוס ורכבו", זה השר שלהן וכשיצאו המצריים לרדף אחרי ישראל תלו ישראל את עיניהם והיו רואין שרן של מצרים פורח באויר. מנין, אמר רבי יצחק דכתיב (שמות יד, י) "וְהָיָה מִצְרַיִם נֹסְעֵי אַחֲרֵיהֶם" זה השר שלהן, הוי לאסר מלכיהם בזקים וגו'. ואף סיחון ועוג כשבקשו להזדוג עם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, ראה שהפלתי שר שלהן, שנאמר "ראה החלתי תת לפניך". ורש"י במקום אומר כפה שר של אמוריים של מעלה תחת רגליו של משה והדריכו על צוארו.

הגמרא והמדרש האלה הם פחד ואימה שצריך כל אדם להחדיר בנפש שלו, לכל מדינה יש שר בשמיים ומתי

שרואים שתי מדינות פה שרבות ומתווכחות, זה סימן שהשרים שלהם בשמיים רבים ומתווכחים למעלה. וזה עושה שלום במרומיו הקב"ה לפעמים עושה שלום למעלה במרום בין המלאכים. מתי שהקב"ה לא עושה שלום בין השרים של אומות העולם מתחילה מלחמה למטה. מתי שהשר למעלה מנצח את השר השני, אז המדינה למטה מפסידה לאותה מדינה.

מתי שבני ישראל יצאו ממצרים, אומר המדרש שראו את השר של מצרים באויר פורח וכשראו אותו שנופל ונכנע, אז כל המצרים נפלו ונכנעו בים סוף. כל עוד לא ראו שהשר שלהם נפל, המצריים היו חזקים. אבל כשראו בני ישראל שהשר שלהם נופל, הבינו שהם ינצחו את המצרים והם נכנעו. זה מה שעשה משה רבנו במלחמת עמלק, משה רבנו לא יצא למלחמה שהייתה הקשה ביותר אי פעם לעם ישראל ולא תהיה מלחמה כזו קשה עד מלחמת גוג ומגוג, צבאות השמיים נלחמו ולמטה נלחמו, משה רבנו נלחם בצבאות השם בקדושה וטהרה הרים את ידיו ונלחם בעמלקים למטה, דרך המלאך שלהם למעלה ומתי שמשה הוריד את ידיו, אז העמלקים גברו ומלחמה זו הייתה קשה שיהושע נלחם פיזית עם העמלקים.

והזוהר הקדוש אומר (ח"ג) שלנצח את עמלק אי אפשר בדור הזה אלא להחליש אותו, כי עמלק זה ס"מ והוא השטן ועד שלא יבוא המשיח אי אפשר להכחיד את הס"מ ולמחוק את השטן לנצח, אז יגמר כל הכוח של הסטרא אחרא. אבל בינתיים אפשר להחליש את כוחו של עמלק שהוא היצר הרע הס"מ, על ידי שדבקים בתורה ובמצוות

ובמעשים טובים מכניעים את היצר הרע ומורידים את כוחו ויש לנו חלק במצוה של מחיית עמלק כי ס"מ הוא שרו של עמלק.

אם כך משה במלחמת עמלק נלחם בשמיים ויהושע נלחם בארץ, כך גם במלחמת מדיין משה לא יכל להילחם במדיין פיזית כי נהנה מהם והתחבא בארצם, אלא משה לקח את פינחס שעמד ועשה את המעשה הגדול להרוג את זמרי בן סלוא ואותה אשה טמאה. פינחס יצא למלחמה עם כל הצדיקים "אֵלֶּף לְמִטָּה אֶלֶף לְמִטָּה" והגמרא אומרת (סוטה מד.) שמי שיצא למלחמה לא דיבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש, המחשבה והלב היו מחוברים ומשועבדים לאבינו שבשמיים שעבוד גדול ביותר, וכך משה רבנו שלח את פינחס למלחמה הגשמית בארץ והוא נלחם בשמיים את המלחמה הרוחנית לקדש את עם ישראל ולנצח את שרו של מדיין למעלה, כדי שבני ישראל יוכלו לנצח את העם של מדיין למטה.

וצריך לדעת שהמלחמה עם מדיין הייתה כ"כ קשה ורגישה, כי המדיינים קלקלו בעם ישראל את המחשבה הם הכניסו בעם מחשבות לא טובות, החטיאו את עם ישראל בעריות ואחרי כן פגמו במחשבות של עם ישראל והיו עולות מחשבות פגומות של עריות בראש של בני ישראל. דבר זה היה חמור וקשה ביותר ולכן היה צריך להילחם ולהוריד את זה כדי לנקות את זה וכל עוד שהמדיינים היו חיים זה היה משפיע השפעה גדולה וקשה על עם ישראל, כי מתי ששורש הבעיה קיים בעולם זה משפיע חזק על האדם שפעם היה קשור לאותו עניין.

יש סיפור גדול על ה"דברי יואל" רבי יואל מסאטמר שאפשר ללמוד ממנו הרבה מוסר, מסופר שפעם אחת נסע במנהטן בניו יורק במונית, בעל המונית נהג גוי הדליק שירים בקול של אשה ששרה. רבי יואל אמר לגבאי שיגיד לו לכבות, אבל הנהג מונית אמר שהוא רוצה לשמוע ולא רוצה לכבות. כל הדרך היו שירים של אותה אישה ואיך שהגיעו לבית, רבי יואל הוריד את הבגדים ואמר לגבאי מיד שישרוף את הבגדים. הגבאי שאל את רבי יואל למה לשרוף אותם, הם כמעט חדשים. אמר לו רבי יואל משום שבבגדים האלה שמעתי דברים לא טובים וזה ישפיע השפעה רעה לכן תשרוף את זה.

גם במלחמת מדיין, המדיינים והמדייניות החטיאו את בני ישראל במחשבות רעות וכל עוד הם חיים הם משפיעים השפעה רעה, לכן משה רבנו ציוה וחייב להרוג את כולם, כי כל עוד שהם חיים הם משפיעים השפעה רעה ולא טובה על עם ישראל. לכן יובן, הקב"ה אומר שזו נקמת בני ישראל במדיין ומשה רבנו אומר נקמת השם כי זו נקמה של בני ישראל ובתוכה טמון נקמת השם, כי כל עוד שהם חיים הם מכניסים את המחשבות הלא טובות והרעות שמורידים את האדם מדברים גדולים וקדושים לדברים נמוכים. המלחמה הזו הייתה קשה וכל דור ודור האדם צריך להילחם בכל מה שמכניס בדעתו מחשבות פגומות להתרחק מזה ולהרחיק את זה, כל עוד יש לאדם מחשבות פגומות הוא לא יכול להגיע לתיקון השלם ולרומם את עצמו למקומות גבוהים וקדושים.

**"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם
מְאֹד"**

**בכוח הענווה שהייתה בשניים וחצי
השבטים זכו שמשא רבנו סמל הענווה
נקבר בשטחם**

בפרשת השבוע אנו רואים את כל הדין ודברים שהיה בין שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו אחרי שביקשו להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ ישראל. אחרי כן התורה מצוה ששבט מנשה שלא ביקש להישאר בחוץ לארץ, גם הוא ישאר איתם בעבר הירדן. והתורה הקדושה אומרת "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד.. וַיֹּאמְרוּ אִם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָה אֶל תַּעֲבֵרנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן"

אומרים רבותינו הקדושים אחת הסיבות שלא רצו לעבור הייתה "מקנה רב", לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברב שלהם, היה להם קשר גדול ואחיזה חזקה במשה רבנו, היו תלמידים מובהקים שכל מהות החיים שלהם הייתה משה רבנו. מתי שהבינו שמשא רבנו עתיד שלא להיכנס לארץ ישראל ולהיקבר בעבר הירדן עמדו וביקשו בתוקף להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ, כי לא רצו שהרב שלהם יקבר והם לא יהיו לידו לכן רצו להישאר ושם תהיה נחלתם, כך גם זכו שהנחלה שלהם תהיה איפה שמשא רבנו קבור.

רואים פה דבר מפחיד, שבט ראובן ושבט גד מצטערים
 צער גדול שמשה רבנו לא יקבר בארץ ישראל אלא בעבר
 הירדן ומוותרים על השאיפה של כל יהודי להיכנס לארץ
 ישראל כדי להיות ליד הקבר של הרב שלהם, משה רבנו.
 והגמרא מספרת (סוטה יג): א"ר יהודה אילמלא מקרא כתוב
 אי אפשר לאומרו היכן משה מת בחלקו של ראובן דכתיב
 (דברים לד, א) "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרֵבַת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ
 הַפְּסָגָה" ונבו בחלקו של ראובן קיימא, דכתיב (במדבר לב, לו)
 "וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבוֹן וְאֶת אֶלְעֵלָא וְאֶת קְרִיַּתִּים. וְאֶת
 נְבוֹ". והיכן משה קבור בחלקו של גד דכתיב (דברים לג, כא)
 "וַיֵּרָא רֹאשִׁית לֹו כִּי שָׁם חָלְקַת מַחֲקֵק סְפוֹן" וגו' ומחלקו
 של ראובן עד חלקו של גד כמה הוי, ארבעה מילין. אותן
 ארבעה מילין מי הוליכו? מלמד שהיה משה מוטל בכנפי
 שכינה ומלאכי השרת אומרים (דברים לג, כא) "צִדְקַת ה' עֲשָׂה
 וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל".

לא מצאנו שמישהו הרים את ארונו של משה, את
 ארונו של אהרן הרימו שמונים אלף בחורים שנקראו בשם
 אהרן ונולדו אחרי שההורים שלהם עמדו להתגרש, אהרן
 עשה שלום והחזיר ביניהם ומזה נולד לכל זוג בן שקראו לו
 אהרן לכבודו של אהרן. משה רבנו נפטר בשטחו של ראובן
 ומלאכי השרת והשכינה לקחו את גופו של משה רבנו
 והובילו אותו לשטחו של שבט גד ששם נקבר וזה כי היה
 להם מקנה רב, קניין רב ברב שלהם. זו המעלה והגדולה של
 צדיקי אמת שאוהבים את הרב שלהם אהבת אמת ומוכנים
 לאבד את כל עולמם להיות קרובים לרב שלהם ומושפעים
 מהקדושה של רבם. צריך להבין אם כך מדוע זכו רק שבט
 ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה, למה דוקא הם ביקשו

להישאר עם הרב שלהם, מה מיוחד בשבטים אלו ולא שבטים אחרים?

אלא אולי אפשר לפרש על פי דברי רבותינו הקדושים ולומר יסוד גדול, התורה הקדושה אומרת לנו על משה רבנו שהוא סמל הענווה "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר יב, א) האדם העניו ביותר שהיה, המדרש אומר (אבות דרבי נתן ט, ב) שמשה רבנו היה מרגיש נמוך אפילו ממוכה שחין אדם שכל גופו מלא פצעים. אפילו שהגיע משה רבנו לדרגה הגבוהה ביותר שעלה לשמיים ודיבר עם הקב"ה פנים אל פנים והוריד את התורה, בכל אופן היה עניו ופשוט ביותר.

וכך ניתן לראות ענווה אצל שבט גד, אצל שבט ראובן ואצל שבט מנשה. יעקב אבינו לפני פטירתו קורא לבניו ומדבר איתם, כשמגיע לבנו ראובן הבן הבכור של יעקב אבינו, אומר לו "רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה כָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יְתָר שְׂאֵת וַיְתֵר עֵז" (בראשית מט, א) ראובן הוא מהטיפה הראשונה של יעקב אבינו ורואים שיעקב אבינו לא נותן לראובן שום מעמד ושום אחיזה לא בהנהגה של עם ישראל, לא בקירבה בין האחים, שבט ראובן היה כמו כל אחד השבטים הרגילים על אף שהיה בכור.

ילד אחר שהיה רואה שאחיו יהודה מקבל את המלוכה, שאחיו יוסף מקבל את הבכורה ואותו מזניחים ועוזבים בצד, בוודאי היה ממורמר שלא קיבל לא כהונה ולא לוויה, לא מלוכה, היה כעוס ועצוב. אבל ראובן קיבל את הכל בשמחה ובאהבה, לא כעס ולא התמרמר משום שיש בו את מידת הענווה, מי שיש בו את מידת הענווה אז הוא

לא חושב שמגיע לו משהו, אין לו שום טענה ואין לו שום דרישה, אין לו כלום. ראובן היה בעל ענווה והחזיר בבניו ובזרעו אחריו שלא תהיה להם שום טענה ושום בקשה, שיקבלו את הכל באהבה.

אם נסתכל על שבט גד, בני ישראל במדבר היו הולכים על פי הדגלים, לכל קבוצה של שבטים היה דגל ואחד היה בראש הדגל שמרים אותו. בצורה שהלכו במדבר כך סידר יעקב אבינו שיקחו אותו בלוויה שלו, כל ארבע שבטים תחת דגל אחד. בקבוצה של שבט גד היה את שבט דן שהוא הרים את הדגל, גד היה בכור לבלהה אימו ויכל גם לבקש להרים את הדגל, דן גם בן השפחות אבל גד לא ביקש ולא התווכח עם יעקב אבינו או עם השבטים בזמן הלוויה, מקבל את הכל באהבה גם במשך ארבעים שנה ולא מבקש אפילו לזמן מועט להרים את הדגל אלא נשאר בשקט מבלי לבקש גדולה או תפקיד לעצמו, דבר שמראה על ענווה עצומה ולכן משה רבנו מוצא דוקא במקום הזה עם שבט גד מכה משותף, להיקבר בנחלתו של שבט גד.

וכך גם נראה אצל מנשה, ליוסף יש שני בנים מנשה הבכור ואפרים, יוסף אוהב ומקרב את אפרים שהוא הבן הקטן. לא מצאנו שום מקום שמנשה התלונן או שהייתה לו טרוניה למה מקרבים ומכבדים את אחיו הקטן ולא הוא הראשון.

לכן זכו שבט ראובן שבט גד ושבט מנשה שמשה רבנו סמל הענווה, נוח וטוב לו להיפטר במקום של אנשים שמחזיקים את עצמם במידת הענווה, ללא שום גאוה ומחשבה של גדולה. מי שיש לו מידת הענווה, מידתו רמה

ביותר אז יש לו חלק בתורה של רבו ובעבודת השם של רבו. בגלל שהיה לשבטים קניין ברב שלהם, כמו שהרב שלהם עניו מכל אדם אף הם זכו שמידת הענווה תהיה שזורה וחקוקה בהם ושרבם יקבר לידם.

"וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבָנֵי רְאוּבֵן וְלְבָנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד"

**אדם שלא נזהר מגזל ומכסף לא כשר
גורם לילדיו שיצאו לתרבות רעה**

בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבָנֵי רְאוּבֵן וְלְבָנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד... וַיֹּאמְרוּ אִם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְתֵן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן" באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים שלא רוצים להיכנס לארץ אלא להישאר בחוץ לארץ. נשאלת השאלה למה מבקשים השבטים שלא להיכנס לארץ הרי מי לא ירצה להיכנס לארץ הקודש, ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, ארץ שכל אבותינו ואבות אבותינו השתוקקו והתפללו להיכנס אליה. אם כך מדוע עמדו בתוקף ולא רצו להיכנס לארץ ישראל?

אז אולי אפשר לפרש ולומר, שלמה המלך אומר (משלי כב, ו) **"חֲנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַם כִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה"** התורה הקדושה אומרת שהאדם צריך לחנך את ילדו בצורה טובה ביותר, שגם אם האדם מתבגר וחולפות השנים מהחינוך שחנך את הילד, הדברים ישארו אצל המבוגר ממה שחונך

בילדותו. איך שמחנכים את הילד בילדותו, זה ישאר אצל עד שיתבגר. צריך לדעת שהטבעים האלה והדרך שחונך בה אותו ילד לא ישארו רק אצלו, אלא זה גם ישאר חקוק אצל הסבות והילדים והנכדים, לדורי דורות זה נשאר אצל המשפחה.

וכך מובא במדרש (בר"ר עב, א) **"וַיִּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חִטִּים"** (בראשית ל, יד) **"חֲנֹךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכֹוּ גַם פִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה"** (משלי כב, ו). המדרש אומר את הפסוק במשלי על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים. צריך להבין מה הקשר בין חנוך לנער על פי דרכו לבין מה שהתורה מספרת על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים? איך שניהם קשורים אחד לשני?

אלא ידוע שבארץ ישראל צריך להיזהר זהירות גדולה ביותר מתי שיש לאדם צאן ובקר שלא להיכשל ח"ו בגזל, שהבהמות לא ירעו בשדות זרים ולא יאכלו גזל. כך אומרת הגמרא (ב"ק עט:ו) **אֵין מַגְדִּילִין בַּהֶמָּה דָּקָה בָּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲבַל מַגְדִּילִין בְּסוּרֵיָא וּבַמְדַּבְרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**. והגמרא שם מביאה מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מליבו, היו לו כאבים גדולים בליבו, הרופאים אמרו שהרפואה של אותו אדם היא לינוק חלב רותח, הביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המיטה שישתה חלב משחרית לשחרית. אחרי זמן נכנסו חבריו לבקרו וכשראו את העז שקשורה למיטתו, יצאו ואמרו לו שלא יכנסו לביתו של אותו חסיד כי יש שם ליסטים מזוין, רואים שבהמה שמסתובבת בשדות ואוכלת גזל זה כמו ליסטי וסכנה גדולה.

אצל ראובן אנו מוצאים מתי שהלך והביא את הדודאים, אומר המדרש (שם, ב) שהקפיד הקפדה גדולה לקחת את זה ממקום הפקר, שלא שייך לאף אחד. לראובן הייתה את המידה של חנוך לנער על פי דרכו בצורה גדולה ביותר, שלא יהיה לו אף נדנוד של גזל והכל יהיה נקי אצלו בצורה חזקה ביותר, משום כך ההשפעה של דבר זה לא רק השפיעה עליו כשהיה ילד צעיר והלך להביא דודאים, אלא השפיעה על בני בניו אחריו ששבטו פחדו להיכנס לארץ ישראל כדי שהצאן והבקר הגדול שלו ילכו לרעות בארץ ישראל בשדות זרים.

אם כך מהסבא הגדול ראובן שחונך בצורה קדושה וטובה בביתו של יעקב אבינו, שנזהר לקחת את הדודאים רק ממקום הפקר ולא לגעת בגזל, משם השתרשה בתוכו הזהירות מהגזל ונזהר מלהביא לארץ ישראל צאן ובקר שנקראים ליסטים, כי הרבה פעמים הם נכנסים לשדות זרים ואוכלים. לכן עמדו וביקשו שבט ראובן ממשה רבנו שלא להיכנס לארץ ישראל, כי בארץ ישראל הדין של הגזל קשה ביותר ובחוץ לארץ זה היה מקום הפקר שלא שייך לאף אחד, אחרי שנכבש מסיחון ועוג וכך לא להיכנס לאיסור של גזל.

ועוד אפשר לדקדק ולראות את הזהירות של בני ראובן ובני גד מגזל, מתי שביקשו ממשה רבנו להישאר לגור בחוץ לארץ אמרו "גְּדֵרְתָּ צֹאן נֶבְיָהּ לְמִקְנֵנוּ פֶּה וְעֵרִים לְטַפְּנוּ" משה רבנו כעס ואמר להם למה הזכרתם את הצאן והבקר לפני המשפחות, קודם הייתם צריכים להזכיר את המשפחות ואחרי כן את הצאן והבקר. ידוע מה ששואל

רבי מנחם מנדל מרימינוב הרבה פעמים רואים צדיקים גדולים שהלכו בקדושה וטהרה בדרך השם שיצאו להם ילדים לא טובים, ילדים מקולקלים בעלי מידות רעות, למה זה כך?

אלא עונה רבי מנחם מנדל מרימינוב הסיבה לכך היא כי ההורים לא הקפידו מספיק בכסף שקיבלו מהתלמידים שלהם ומהחסידיים שלהם ונגעו בכסף שלא הגיע להם. מתי שאדם נוגע בכסף שלא שלו ולא מגיע לו, הכסף הזה כוח הפועל בנפעל נכנס ומקלקל את הילדים של האדם. אם רואים אדם צדיק וחסיד שהילדים שלו יוצאים לתרבות רעה זה סימן שנגעו בכסף לא הגון, ברגע שהאדם מאכיל את בניו כסף שלא הגון הבנים שלו יוצאים לתרבות רעה.

לכן שבט ראובן וגד שנוהרו זהירות גדולה ביותר מאז שראובן היה ילד קטן ויצא להביא את הדודאים ממקום הפקר שלא יקח גזל ויגע בדבר שלא שלו, נשאר חקוק חזק אצל זרעו של ראובן ולכן ביקשו נחלה בחוץ לארץ. כך גם ביקשו על הצאן והבקר לפני המשפחות, כי ידעו שאם הצאן והבקר יגעו בגזל, בוודאי שהילדים לא ילכו בדרך השם. אדם שפרנסתו בצורה ישרה ונאמנה עם אמונה בהשם, אז ילדיו ילכו בדרך טובה.

אבל אדם שפרנסתו בגזל, בשקר ובמחלוקת, בדרכים לא טובות, גם אם הוא צדיק וחסיד, הוא גורם לפגם גדול בילדים שלו שלא יראה מהם נחת, שלא ילכו בדרך השם ובדרך טובה. ארור עושה מלאכת חברו רמיה, אדם שעושה את המלאכה של חברו רמיה, הוא בגדר של ארור. לכן כל אחד יקפיד בכל כוחו שכל מעשיו יהיו לשם שמיים

וההתנהגות שמתנהג יהיו ביושר והגינות וכך זה ישפיע על בניו ועל זרע וזרעו עד עולם.

"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד"

בזכות שהקפידו שבט ראובן ושבט גד לאכול רק מן זכו למקנה רב ועצום

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד" נבוא ונשאל למה התורה מציינת שלשבט ראובן ושבט גד היה מקנה רב, מאיפה היה להם מקנה רב?

כתוב בספרים הקדושים מתי שבני ישראל היו במדבר ואכלו את המן, באחד הימים באו למשה ואמרו "וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יִבְשֶׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ" (במדבר יא, ו) נמאס לנו לאכול את המן, רוצים לאכול בשר. משה רבנו אומר לקב"ה שהוא לא יכול לחיות ומעדיף למות, אין לו מאיפה להביא להם בשר. הקב"ה אומר למשה לאסוף שבעים זקנים ויביא לעם ישראל בשר, משה רבנו לא יכל להביא להם בשר בכוחות עצמו, משה היה כולו קדוש ויכל להביא רק מן. הביאו שבעים זקנים שגם יש להם גשמיות, כי אדם עם גשמיות יכול להביא גשמי והם הביאו את הבשר.

להרבה אנשים מעם ישראל היה גם צאן ובקר, שחטו והתחילו לאכול בשר. שבט גד שהיו קרובים לרב שלהם

משה, לא הסכימו לאכול בשר ואכלו רק את המן מהשמיים, לכן היה להם הרבה צאן ובקר כי לא שחטו שום בהמה.

**"אם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת
לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרנוּ אֵת הַיַּרְדֵּן"**

**אדם שמזלזל בדבר בסופו יענש באותו
דבר**

בפרשת השבוע התורה הקדושה מספרת לנו שעם ישראל התקרבו לארץ ישראל, התחילו לדבר על כיבוש הארץ והחלוקה לנחלות ואז באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים ממנו "אם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרנוּ אֵת הַיַּרְדֵּן" להישאר לגור בחוץ לארץ. והתורה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד" לבני ראובן ובני גד היה מקנה גדול מאוד ורבותינו הקדושים מדקדקים ואומרים ובראשם רבי שמחה בונים מפשיסחא שאומר שהתורה נקטה דוקא בלשון "וּמִקְנֵה רֵב" בגלל שהיה להם קניין רב שלהם, במשה רבנו. הרגישו קשר גדול לרב שלהם, הייתה להם דבקות חזקה ביותר במשה רבנו ודבקו גם הם בדרך הענווה של משה רבנו, לכן ביקשו להישאר מחוץ לארץ ישראל איפה שיקברו את משה רבנו.

אבל משה רבנו כעס עליהם ואמר להם "הֲאֵחִיכֶם יְבֹאוּ לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה" האחים שלכם ילכו לכבוש את ארץ ישראל ואתם תישארו בחוץ, זה דבר שלא יעלה על

הדעת. אמרו השבטים למשה רבנו שרק אחרי שיכבשו את הארץ הם יקבלו את החלק שלהם שרוצים בחוץ לארץ. השבטים ביקשו ממשה רבנו לקבל את הנחלה בחוץ לארץ עוד לפני הכניסה לארץ וגם אם צריך ללכת למלחמה הם ילכו למלחמה, אבל קודם יקבלו החלק שלהם. אבל משה רבנו לא הסכים אלא רצה שילכו קודם למלחמה, עם ישראל יכבשו את הארץ ויחלקו את הארץ ורק אחרי הכיבוש והחלוקה יקבלו את השטח בחוץ לארץ. אם כך צריך להבין למה הם ביקשו את השטח לפני שיוצאים למלחמה ולמה משה רבנו התעקש שרק אחרי המלחמה?

אז אולי אפשר לבאר ולומר כך, הרמב"ם אומר (הל' מלכים ומלחמות ז, טו) **וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעוהו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא.** אדם שיוצא למלחמה צריך לצאת במסירות נפש בלי פחד ובמסירות נפש וחושב רק על כבוד השם ורצון השם וילחם בכל כוחו, אם ילך לא יקרה לו שום נזק ודבר רע ובוודאי שידו תהיה על העליונה וינצח ויזכה לדברים גדולים ביותר.

אבל ידוע שיש לאדם בעיה לעשות את המעשה לשם שמיים בלי אף מחשבה של עצמו, ברגע שהאדם מתחיל להכניס מחשבות ועניינים פרטיים שלו, הוא מאבד את כל הטוהר של המצוה והדבר הטוב שהוא עושה. אדם שמקיים מצוה והוא חושב על ההנאה הפרטית והנחת שתהיה לו מתוך המצוה, הוא הורס את המצוה כי היא צריכה להיות לשם שמיים. ברגע שהאדם מכניס מחשבות

ורצונות פרטיים שלו, הוא מקלקל ומאבד את הכוח של המצוה שמקיים.

על פי זה אפשר לפרש ולומר, לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברבם, היו קשורים במידות של משה רבנו, בענווה ובפשטות שהייתה בו שלא החזיק מעצמו כלום. השבטים האלו שהיו להם מידות כמו משה, פחדו לצאת למלחמה כי אמרו אם אנחנו נקבל את השטח של המלחמה רק אחרי המלחמה אז עכשיו נילחם עם אינטרס פרטי, שרוצים שטח אדמה ובית שיהיה בשבילנו ואז המלחמה לא תהיה קדושה ולשם שמיים, אלא תהיה מלחמה עם אינטרס כדי לקבל את הבית אחרי המלחמה.

לכן באו למשה רבנו ואמרו לו אנחנו נבוא ונלחם נעשה את הכל, אנחנו נעבור ראשוניים במלחמה, אבל תתן לנו את השטח אדמה בחוץ לארץ לפני המלחמה. אבל משה סירב ואמר להם שילחמו ואז יקבלו את החלק שלהם כי גם האבות שלהם המרגלים, היו צדיקים ומרוממים מעם והלכו לרגל את ארץ ישראל והביאו את דיבת הארץ רעה וקלקלו את הכל. אי אפשר שהאדם יסמוך על עצמו ויחשוב שיעמוד בדבר וְאֵל תִּאֱמָן בְּעֵצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ (אבות ב, ד) אומר להם משה רבנו עכשיו אתם צדיקים ביושר ובנאמנות, אבל אולי מחר יתקרר לבכם ולא תרצו ותקלקלו את הכל, לכן אומר להם משה השטח שאתם רוצים לא שלכם, התנאי הוא רק אחרי שנכבוש ונחלק את ארץ ישראל אז תקבלו את השטח שלכם בחו"ל.

המלחמה לכבוש את ארץ ישראל הייתה קדושה ומיוחדת, כל שטח בארץ ישראל הוא כנגד הלכה בתורה,

כנגד פסוק או פרשה בתורה הקדושה. מתי שהשבטים יצאו למלחמה, הם כבשו את הארץ על פי הלכות ועל פי התורה הקדושה אזור אחד בארץ ישראל כנגד ספר בראשית, אזור שני כנגד ספר שמות, כל ארץ ישראל הייתה מחולקת ע"פ פרשות ועל פי התורה הקדושה. לכן משה רבנו חשב בדעתו כיבוש ארץ ישראל זה כמו מתן תורה, כל עם ישראל עמדו בהר סיני וקיבלו את התורה. לא הייתה אף נשמה של יהודי שלא הייתה במתן תורה, כל נשמות עם ישראל היו בהר סיני וכך הקב"ה נתן להם את התורה כשכולם מתחת להר סיני.

אותו דבר הכיבוש של ארץ ישראל, כל היהודים בעולם השתתפו במלחמה הזו, כי לכל יהודי יש אות ושורש בשטח אדמה בארץ ישראל. אם יהודי אחד לא יהיה במלחמה, אז יהיה חסר חלק אחד מארץ ישראל, כולל שבטי ראובן גד וחצי המנשה שגם להם יש חלק בארץ ישראל ואם הם לא במלחמה, אז השורש נשמה שלהם שזה חלק מהתורה הקדושה יש שישים ריבוא א'ותיות ליתורה וכל אות בתורה היא כנגד כל יהודי וכנגד שטח בארץ ישראל, אז גם לשבטים אלו יש אות בתורה הקדושה וחלק ונחלה בארץ ישראל.

אם לא יהיו במלחמה, לא יוכלו לכבוש את השטח אדמה הזו בארץ, לכן משה רבנו חייב אותם שיבואו למלחמה כדי שלא ירץ לבבם פתאום ויפחדו לצאת למלחמה כשידעו שיש להם את השטח שלהם כבר בחוץ לארץ, כי גם המרגלים היו צדיקים ורך לבבם ודיברו לשון הרע על ארץ ישראל.

ומה שהם אמרו שרוצים לב טהור ופוחדים לא לצאת למלחמה לשם שמיים ועם אינטרס פרטי, כי הם אנשים עם קניין במשה וענווה כמו של משה, על זה משה רבנו לא היה מוכן להתפשר ובגלל זה לתת להם את החלק שלהם בחור"ל. משה רבנו אמר להם שיצאו כמו כולם, יכניעו וישעבדו את המידות שלהם והם לא שונים מכולם. אז הסכימו השבטים לתנאי הכפול שעשה משה ויצאו למלחמה ורק אחרי שכבשו וחילקו את הארץ קיבלו את השטח שרצו.

אבל המדרש אומר (במדב"ר כב, ו) **וְכֵן אֵתָהּ מוֹצֵא בְּבִנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן שֶׁהָיוּ עֹשִׂירִים וְהָיָה לָהֶם מִקְנֶה גָדוֹל, וְחֻבְבוּ אֶת מִמּוֹנָם וַיֵּשְׁבוּ לָהֶם חוּץ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ גָּלוּ תַחֲלָה מִכָּל הַשְּׁבֵטִים. ששבט ראובן גד וחצי שבט המנשה היו עשירים גדולים ביותר והיו מחבבים את הממון שלהם יותר מארץ ישראל, לכן נענשו שנפלו שמונה שנים בשבי ואיבדו את בתיהם לפני שנחרב הבית וארץ ישראל נפלה בידי הגוים, משום שלא כיבדו את ארץ ישראל. מי שמזלזל בדבר בסוף הוא נענש בדבר, השבטים ראובן גד וחצי שבט מנשה זלזלו בישוב ארץ ישראל, לכן נפלו בגלות שמונה שנים לפני עם ישראל.**

וכך גם מובא בגמרא (ברכות סב:) **אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל המבזה את הבגדים, סוף אינו נהנה מהם. הנביא מספר על שאול המלך שרצה להרוג את דוד, באחד הימים דוד התחבא במערה ושאול נכנס למערה להתפנות לעשות את צרכיו, "וַיִּקֶם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת כְּנָף הַמַּעִיל אֲשֶׁר לְשְׂאוֹל בְּלֹט" (שמ"א כד, ד) דוד המלך בא מאחוריו בשקט וחתך לשאול את**

המעיל. מתי ששאל יצא מהמערה, יצא אחריו דוד ושאל אותו למה הוא רודף אחריו ורוצה להרוג אותו, שאול היה בידיים של דוד שיכל להרוג אותו, והראה לו את המעיל של שאול שדוד חתך ויכל גם לדקור אותו ולהרוג אותו.

על זה שחתך דוד המלך את הבגד של שאול נענש **"וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בְּאֵימִים וַיִּכְסְהוּ בַּבְּגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ"** (מל"א א, א) אפילו שדוד המלך עשה את זה לשם שמיים ורצה להראות לשאול שהוא סתם רודף אחריו והוא לא התכוון לכוונה רעה, נענש דוד שבסוף ימיו כיסו אותו בבגדים כשהיה זקן ועדיין היה קר לו ולא יכל להתחמם מהבגדים, כי זילזל בבגדים וחתך את הבגד של שאול המלך.

מובא בשו"ע (או"ח קפ, ד) **אף על פי שמותר לאבד פרווין שאין בהם כזית, מכל מקום קשה לעניות. אדם שמזלזל בפירורים של הלחם, אפילו פירורים שלא אוכלים אותם האדם צריך להיזהר בהם לאסוף אותם, כי דבר זה יכול לגרום לאדם ח"ו להיות עני. וכך אומרת גם הגמרא (שבת כג):** **אמור רבא דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנותא רבנן.** אדם שמרחם על תלמידי חכמים יהיו לו בנים ת"ח ומי שמכבד תלמידי חכמים יהיו לו חתנים ת"ח. לכן האדם צריך להיזהר בכל מה שעושה, מי שמזלזל בדבר נענש בדבר ומי שמכבד דבר הוא זוכה לכבוד של הדבר.

ומסופר על החתם סופר שבסוף חג סוכות באו אליו שני תלמידים שבאו להיבחן לשיבה שלו. החתם סופר בחן אותם ומתי שיצאו מהבית, החתם סופר ראה שבחור אחד עשה עיקוף גדול כדי לא לדרוך על הסכך של הסוכה ואילו הבחור השני דרך על הסכך של הסוכה. לקח החתם

סופר את אותו בחור שלא דרך על הסכך להיות תלמיד בישיבה שלו ואת התלמיד שדרך לא קיבל לישיבה, כי דרך על מצוה וזה סימן שלא מכבד מצוות ומזלזל בהן. שבטי ראובן וגד וחצי שבט המנשה שזילזלו בארץ ישראל נלקחו בשבי שמונה שנים לפני עם ישראל לגלות.

על זה אומר הנביא (ישעיה סו, י) **"שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוּשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיךָ"** ועל זה אומרת הגמרא (תענית ל:): כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה. אדם שמתאבל על ירושלים ורואה את חורבן בית המקדש ומרגיש צער על החורבן, יראה בשמחה של ירושלים. מי שלא מצטער על חורבן בית המקדש לא יראה בשמחה של ירושלים. לכן האדם צריך להיזהר בכל דבר, כל דבר שהאדם מכבד אותו הוא זוכה בו. דבר שהאדם מזלזל בו הוא בסוף מאבד אותו.

ועוד בימים אלו שהאדם צריך לעשות בהם חשבון נפש גדול על כל המעשים שלו וההתנהגות שלו, בית המקדש נחרב על שנאת חינום שזה דבר חמור וקשה ביותר. הגמרא אומרת (זימא ט:): **שבית המקדש הראשון נחרב בגלל ג' עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים ובית שני נחרב בגלל שנאת חינום.** אומרים רבותינו שיש קשר בין חורבן בית ראשון לשני, את שלושת העבירות בבית ראשון עשו חלק מעם ישראל, היה חלק שני מעם ישראל שהיו צדיקים ופרושים והם שנאו את האנשים שעברו על השלוש עבירות הללו.

אבל השנאה הזו לאט לאט התפתחה והתדרדרה, עד שהתרגלו בעם ישראל שאחד ישנא את השני. זה התחיל

כשנאה לשם שמיים לשנוא את הרשעים, אבל לא שמו גבול לשנאה של הרשעים וזוה נכנסה מידה רעה לשנוא אחד את השני וזה המשיך עד חורבן בית שני. בחורבן בית שני כבר לא היה צריך סיבה למה לשנוא, כי כבר שנאו אחד את השני דבר שהתחיל לשם שמיים.

לכן בימים אלו האדם צריך להיזהר מכל דבר של מחלוקת ושל שנאה, מי שנוגע במחלוקת בסוף זה שורף את כל משפחתו, את פרנסתו ואת כל מה שיש לו. יש הרבה אנשים שהולכים בשם התורה, בשם המצוות והמעשים טובים, בשם הצדקות ועושים מחלוקת ומדליקים שנאת חינם בעם ישראל. הם צועקים שזה בשם התורה, אבל זה בשם החורבן והאינטרס הפרטי והעניינים האישיים של האנשים וכך נגרם חורבן גדול והרס גדול לאדם למשפחתו ולקרובים שלו. בימים אלו האדם יעבוד עבודה עצמית חזקה להתרחק ממחלוקת, להתרחק משנאת חינם ולהידבק בקדושה ובמצוות.

פרשת מסעי

**"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ
מצרים"**

**אמירת מ"ב המסעות - סגולה להינצל
מכל דבר קשה**

בפרשת השבוע אנו קוראים על כל המ"ב מסעות, ארבעים ושתיים מסעות שבני ישראל עברו ונסעו מהיציאה ממצרים ואומרים רבותינו הקדושים שכל יהודי בחיים שלו, מהרגע שיוצא מבטן אימו לאויר העולם עובר ארבעים ושתיים תחנות שהוא עובר ועוצר בחיים, כמו שבני ישראל במדבר עברו ארבעים ושתיים תחנות, כך כל יהודי עובר בחיים שלו.

כמו שאומרים רבותינו הקדושים שכל יהודי עובר בחייו עשרה ניסיונות קיומיים, עשר בעיות שכל הדלתות סגורות בפניו זה נקרא ניסיון קיומי, כך האדם עובר ארבעים ושתיים תחנות בחיים שלו. והארבעים ושתיים תחנות האלה הם כנגד שם בן מ"ב אותיות של "אנא בכח" של הקב"ה שיש בו ארבעים ושתיים אותיות.

"אנא בכוח" הוא דבר קדוש ומפחיד, יש בו שבעה בתים כנגד שבעה ימות השבוע. וצריך לקרוא את זה בזהירות כל פעם שתי מילים, "אָנָא בְּכֹחַ" "גְּדַלְתָּ מִיַּנְקָה" "תִּתְּיָר צְרוּרָה" ואחרי כן את השם הקדוש שיוצא מכך אב"ג-ית"ץ, זה אוסף את כל הכוח של התורה והקדושה, עבודת השם והדבקות של יום ראשון, לכן גם בקריאת שמע על המיטה אומרים את זה שמעלים את כל עבודת השם של אותו יום לשמיים.

"קַבֵּל רִנָּתְךָ" "עֲמֹךָ שׁוֹגְבָנוּ" טְהַרְנוּ נוֹרָא" קר"ע שט"ן, זה כנגד יום שני. "נָא גְבוּר" "דוֹרְשֵׁי יְחוּדְךָ" "קְבַבְתָּ שְׁמֵרִים" נג"ד יכ"ש זה כנגד יום שלישי. "בְּרַכְסֵם טְהַרִים" "רְחַמֵי צְדָקְתְךָ" "תְּמִיד גְּמִלִים" בט"ר צת"ג, זה כנגד יום רביעי. "חֲסִין קְדוּשָׁה" "בְּרוּב טוֹבְךָ" "נְהַל עֲדֻתְךָ" חק"ב טנ"ע, זה כנגד יום חמישי. "יְחִיד גְּאֵה" "לְעֵמֶךָ פְּנֵה" "זוֹכְרֵי קְדוּשָׁתְךָ" יג"ל פז"ק, זה כנגד יום שישי. ביום שבת "שׁוֹעֲתָנוּ קַבֵּל" "וּשְׁמַע צַעֲקוֹתָנוּ" "יִוְדַע תַּעֲלָמוֹת" שק"ו צי"ת, הכוח של היום האחרון מאסף ומרים את הכוח והלימוד של כל ימות השבוע.

ורבי שמשון מאוסטרופולי אומר שבשעות הסכנה והצרות ומתי שיש לאדם דברים קשים, יגיד האדם מ"ב מסעות ויקשור את זה ל"אנא בכוח גדולת ימינך" וזה יציל אותו ממוות, מצרות ומכל הדברים הקשים.

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"

כל אדם עובר מ"ב מסעות בחייו כאשר מהמסע הראשון נמשכים כל הכוחות לשאר המסעות

אנחנו מוצאים בפרשת השבוע שיש מ"ב מסעות, ארבעים ושתיים מסעות ורבותינו הקדושים אומרים שכל יהודי מהיום שיוצא מבטן אמו עד יום מותו עובר ארבעים ושתיים תחנות, עניינים בחיים שכל יהודי צריך לעבור בחיים שלו. אבל מקשים רבותינו קושיה חזקה, אם נספור את המסעות נמצא רק ארבעים ואחד מסעות ולא ארבעים ושתיים, אם כך איך התורה הקדושה אומרת שיש ארבעים ושתיים מסעות?

רבותינו הקדושים מתרצים ואומרים, התורה הקדושה אומרת (שמות יט, ד) **"וְאֵשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים"** מתי שיצאנו ממצרים בערב פסח, הקב"ה לקח את בני ישראל על כנפי נשרים עד בית המקדש ושם בירושלים בבית המקדש, הקריבו את הפסח ואז הקב"ה החזיר אותם לארץ מצרים והתחילה יציאת בני ישראל בארץ מצרים. אם כך רבותינו הקדושים מונים את היציאה על כנפי נשרים שהייתה בליל הסדר הראשון ליציאת בני ישראל ממצרים כמסע הראשון

ואחרי כן עוד ארבעים ואחד מסעות, ביחד זה ארבעים ושתיים מסעות.

אבל צריך להקשות ולומר אנחנו אומרים שכל יהודי עובר ארבעים ושתיים מסעות, נבוא ונשאל מה העומק במסע הראשון שבו יצאנו ממצרים על כנפי נשרים, למה הוא נחשב כאחד המסעות שעוברים?

אלא אולי חשבנו לפרש ולומר יסוד גדול, ידוע שקוראים ליציאה ממצרים "יציאת מצרים" ולכאורה צריך להגיד "יציאת בני ישראל ממצרים" אלא אומרים רבותינו הקדושים אחרי מאתיים ועשר שנים שהיו במצרים והתרגלו לטבעים ולאופי של המצרים, המצריות הייתה טמונה בתוך עם ישראל. מתי שהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים, הוא הוציא גם את המצריות מתוך בני ישראל וזה יציאת מצרים כי המצריות יצאה מתוך בני ישראל.

על פי זה אפשר לבאר ולומר כך, בכל יהודי יש את הרגע והזמן שהוא יוצא ומוציא את הרע מתוכו וחוזר לדרך השם לדרך הטובה. הרגע הזה הוא כמו שבני ישראל יצאו ממצרים בפעם הראשונה על כנפי נשרים, שהקב"ה לקח אותם לארץ ישראל לבית המקדש להקריב את קרבן הפסח הראשון.

כל אחד יש לו הרגע הזה המיוחד שבו מתעלה ונדבק בקב"ה וזוכה לדבקות עצומה בקב"ה ואחרי כן הוא יוצא ומתמודד עם החיים. כל אדם שחזר

בתשובה וראה וחזה רגעים של קדושה, היו לו רגעים נשגבים שבהם כלום לא רואים ולא מרגישים כלום אלא רק קדושה וטהרה, רק רוממות ואחרי כן יוצאים להתמודד עם המסעות של החיים, עם ההתמודדת והמלחמה היומיומית של היצר הרע.

האדם צריך לדעת שלכל אדם יש ארבעים ושתיים מסעות, המסע הראשון זה ההתעוררות הראשונה והדבקות בקב"ה ואחרי ההתעוררות והדבקות הראשונה שהיא נמשלת ונחשבת כמו הלילה הראשון ביציאת מצרים על כנפי נשרים לבית המקדש שהגענו להתעלות הנפש הגדולה ולאור הגדול, אחר כך ההתמודדות של ארבעים ואחד מסעות.

הגמרא אומרת (חגיגה ב:): דבר מופלא גדול, חירש שוטה וקטן פטורים מכל התורה כולה, אם מישוהו הזיק להם הוא חייב ואם הם הזיקו למישוהו הם פטורים. רבותינו הקדושים אומרים שמדובר על חירש שנולד חירש, אדם שפעם שמע ונהיה חירש לא פטור מהתורה, כי פעם הוא שמע. מי שפעם שמע, ראה או דיבר, המחויבות שלו היא מחויבות נצחית, כי אם פעם הגיע לדרגה גבוהה של שמיעה של ראייה או דיבור הוא יכול להגיע לדרגה הזו שוב אפילו שעכשיו הוא חירש. אדם שהגיע לדברים נשגבים פעם אחת, תמיד הוא יגיע לדברים נשגבים, אדם שפעם ראה את האור הגדול, תמיד יש עליו תביעה להגיע לאור הגדול.

המסע הראשון זה מסע הדבקות לקב"ה ואחרי שיש את המסע הראשון עם אור גדול ודבקות לקב"ה אנחנו מחוייבים להיות בכל המסעות על פי האור הראשון, המגדלור של המסע הראשון של הדבקות בקב"ה שמשם נמשכת כל המחויבות שלה נמשך האדם בשאר המסעות.

— • —